

Parashat Noach **True Heroism** **Rabbi Shai Finkelstein**

בראשית פרק י פסוקים ח-ט

וְכוֹשׁ יֵלֵד אֶת־נִמְרֹד הוּא הֵחָל לְהִיּוֹת גִּבּוֹר בְּאֶרֶץ: הוּא־הָיָה גִבּוֹר־צִיד לִפְנֵי ה' עַל־כֵּן יֹאמַר
כְּנִמְרֹד גִּבּוֹר צִיד לִפְנֵי ה':

אבן עזרא פרק י פסוק ח

לפני ה'. שהיה בונה מזבחות ומעלה אותם החיות עולה לשם, וזו דרך הפשט, והדרש דרך
אחרת.

רש"י פרק י פס' ח

להיות גבור - להמריד כל העולם על הקדוש ברוך הוא בעצת דור הפלגה.

רד"ק פרק י פסוק ח

וכוש ילד את נמרד - זכר לבדו מפני גבורתו ומלכותו. ומה שזכר הוא החל להיות גבור בארץ,
אינו אומר כי לא היה גבור לפניו ולא בדורו אלא הוא, כי זה לא יתכן, והלא הנפילים היו,

ועוד שמלת החל אינו נופל בזה הענין, כי החל ר"ל החל לעשות מעשה, אלא פירש החל להראות גבורתו באומה אחת או באומות לכובשן תחתיו ולהיות מלך עליהם, כי עד שקם הוא לא היה אדם שמלאו לבו בגבורתו למשול על עם וזהו שאמר בארץ, וזכר ממלכתו והערים שכבש ועד שקם הוא לא היה מלך אלא היו מתנהגים כל גוי וגוי על פי שופטים ומנהיגים, וכל זה היה אחר הפלגה:

בראשית פרק ו פסוק ד

הַנִּפְלִים הָיוּ בָּאָרֶץ בַּיָּמִים הֵהֵם וְגַם אַחֲרֵיכֵן אֲשֶׁר יָבֹאוּ בְּנֵי הָאֱלֹהִים אֶל-בָּנוֹת הָאָדָם וַיֵּלְדוּ לָהֶם הַמָּה הַגִּבּוֹרִים אֲשֶׁר מְעֹלָם אָנָּשִׁי הַשָּׁם:

רש"י פרק ו פסוק ד

הגבורים - למרוד במקום.

מזורחי (רא"ם)

הגבורים למרוד במקום. לא גבורי כח, כי מה טעם להזכיר זה פה בספור רשעותם.

מדרש הגדול בראשית פרשת נח פרק י פסוק ח

ר' יהודה אומר כתנת הכבוד שעשה הקדוש ברוך הוא לאדם ולעזרו היתה עם נח בתבה וכשיצא חם הוציאה עמו והנחילה לנמרד. וכל בהמה חיה ועוף שהיו רואין את הכתנת עליו היו נופלין לפניו על פניהן והיו בני אדם רואין אותו והיו סבורין שמכוח גבורתו הוא עושה לפי כך המליכו אותו עליהן, שנאמר על כן יאמר כנמרד.

רמב"ן פרק י פסוק ט

והנכון בעיני, כי הוא החל להיות מושל בגבורתו על האנשים, והוא המולך תחלה, כי עד ימיו לא היו מלחמות ולא מלך מלך, וגבר תחלה על אנשי בבל עד שמלך עליהם, ואחר כן יצא אל אשור ועשה כרצונו והגדיל, ובנה שם ערים בצורות בתקפו ובגבורתו, וזהו שאמר ותהי ראשית ממלכתו בבל וארך ואכד וכלנה.

העמק דבר בראשית פרשת נח פרק י פסוק ח

להיות גבור בארץ. ממנו החל ענין מלוכה להתגבר ולשור על אנשים, ובאמת זה היה רצון ה', כמש"כ לעיל ט' ז' בפי' מאמר ה' שרצו בארץ ורבו בה, וזהו קיום העולם, שאלמלא מוראה של מלכות איש את רעהו חיים בלעו, והיה נמרוד המתחיל לעשות כזה

רש"ר הירש פרק י פסוק ט

אמת, סימן יפה לחברה, אם ה"גיבורים" - שכוחם עדיף - קודמים, והשאר נכנעים להם. במה דברים אמורים? אם הגיבור פועל לטובת הזולת, אם הוא מגן על החלש ורב את ריבו. אולם, "גבור ציד" הוא הניגוד הגמור לכך. הוא מנצל את כוחו לרעה, לוכד את הבריות ברשתו - לצורך מטרותיו שלו. ונמרוד היה ראשון גיבורי הציד. הוא חש בעדיפותו החמרית - ואולי גם הרוחנית - ושעבד את חסרי הכח והבינה; כביכול, הוא שם אותם במשמר כדי לנצל אותם בשעת הצורך. הנה זו קללת שלטון העריצות, ועתידה היא להתגלות בתולדות האומות; ומראים לנו כאן, שמקורה באלימות וערמה מלמעלה, ולא בכניעה שמרצון מלמטה. ואין ספק, שמדובר כאן בציד אדם, ולא - כפי שמפרשים בדרך כלל - בציד חיה; שכן, הפסוק מוסיף מיד: ותהי ראשית ממלכתו; ומוכח מכאן, שאין "גבור ציד" בלא "ממלכה", או בדרך כלל: ש"גבור ציד" זהה כאן עם "מלך". נמרוד היה מולך בכיפה, ראשון למושלים עריצים. והוא מוסיף עוד שתי מלים רבות משמעות: גבור ציד לפני ה'.

"לפני ה'" איננו רומז בשום מקום, שנעשה דבר בניגוד לרצון ה'. היפוכו של דבר: הוא מתייחס תמיד לדבר, שרצון ה' מתקיים בו. וכן מצינו בפרשת בני גד ובני ראובן: "אם תחלצו לפני ה' למלחמה" (במדבר לב, כ, וכן עוד שם). וכן הדבר גם כאן: נמרוד היה גבור ציד "לפני ה'". הוא קיים את ה"דת" והלך "בשם ה'" ועשה את רצון האל; וזה שיא ההשחתה שבפרשת נמרוד. שם ה' - אם יובן כהלכה - מעניק שחרור ושיוון לכל אדם; בו יתנהגו הכל עם הכל במידת הרחמים והחסד; ושם זה טרם נשתכח מן הלב. ועתה, נמרוד החל לשעבד את הבריות ולדכא אותם "בשם ה'". הוא היה הראשון, שניצל שם שמים לרעה; הוא הסוה את העריצות בהילת קודש של רצון ה' ודרש בשם ה' הכרה בשלטונו. והדברים התפתחו אחר כך עוד יותר: מלכי קדם לא רק משלו בשם האל ואצלו על עצמם מזיו האלהות, אלא הם עצמם נעשו אלים. ודוקא בזרע חם נמצאו פרעונים, הכורעים ברך לדמות דיוקנם האלהית. נמרוד היה דוגמה לעריצים ערמוניים, המתעטרים בהילת קודש; את כוחם, מדיניותם והילת הקודש שלראשם היו מכנים בביטוי זה: כנמרד גבור ציד לפני ה'.

פרקי אבות פרק ד משנה א

איזהו גיבור הכובש את יצרו.

ספר שמואל א פרק טז פסוק יח

וַיַּעַן אֶחָד מִהַנְּעָרִים וַיֹּאמֶר הִנֵּה רָאִיתִי בֶן לְיִשְׁי בֵּית הַלְחָמִי יֹדֵעַ נִגֵּן וְגִבּוֹר חַיִּל וְאִישׁ מְלָחָמָה
וְנָבוֹן דָּבָר וְאִישׁ תֹּאֵר וְהוּא עָמוּ:

רד"ק

וגבור חיל - שיש לו גבורת הלב לכל דבר...